

Студијски програм: ОАС Географија			
Назив предмета: ГЕОГРАФИЈА НАСЕЉА			
Наставник: Јован М. Драгојловић			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов:			
<p>Циљ предмета - Стицање скупа научно фондираних, прецизно формулисаних и систематизованих знања о насељима, са свим њиховим релевантним одликама (физичко-географским, друштвено-географским, регионално-географским), објашњење и разумевање законитости појаве, развоја и размештаја сталних (сеоских, мешовитих и градских) и привремених насеља (салаша, сточарских, викенд, кампова), укључујући и савремене друштвено-економске процесе (урбанизацију, индустријализацију, деаграризацију, концентрацију, деконцентрацију, поларизацију, агломирање и др.) и њихов геопросторни утицај.</p>			
<p>Исход предмета - Студенати су оспособљени за примену стеченог знања у настави географије. Развијене су стваралачке способности код студената за активно учешће у формирању и развоју насеља, и да дају допринос формирању оптималних друштвених односа и веза и унапређењу квалитета живота у људским насељима ради оптималнијег коришћења природних и створених вредности, људског капитала и потенцијала одређеног геопростора и задовољења потреба друштва и појединца.</p>			
<p>Садржај предмета - <i>Теоријска настава:</i> Појам, предмет, аспекти и приступи проучавања географије насеља; Научни циљеви и друштвени задаци; Географске законитости развоја насеља; Појава и фазе развоја географије насеља; Место географије насеља у систему наука; Географија насеља и сродне науке (географија, екистика); Подела географије насеља према садржају рада; Релевантна географска обележја насеља; Појам и подела насеља (подела насеља према економској снази, размештају и трајању насељености); Стална и привремена насеља – појам и подела; Историјско-географски развој насеља; Главна географска обележја насеља (назив, постанак, положај, границе, површина, облик, функције, демографске одлике, морфолошка структура и др.); Географско територијални (просторни) распоред насеља; Границе, површина и облик насеља; Географске основе размештаја и микроположај насеља на земљиној површини; Карактеристични микроположај насеља; Физичко-географска основа насеља; Насеља и савремени друштвено-економски процеси (деаграризација, индустријализација, урбанизација); Општа географска обележја сеоских насеља; Појам и категоризација села; Антропогеографска проучавања сеоских насеља; Основни рурални проблеми; Типологија сеоских насеља (генетска, физиономска, функционална, демографска, планерска, регионална); Просторно-функционална повезаност сеоских насеља; Појам градских насеља; Критеријуми утврђивања статуса града; Географска проучавања градова; Појам и функције града; Просторна структура града (еколошка, економска проучавања и системски приступ); Планирање просторне структуре града; Функционални зонинг града; Урбани саобраћај; Демографска обележја града; Физиономске градске одлике; Град и околина. Централна улога града; Градско гравитационо подручје; Формирање урбаних система; Мрежа и систем насеља; Конурбације и мегалополиси; Перспективе развоја и размештаја насеља на земљиној површини.</p> <p><i>Практична настава:</i> 1. Упознавање са основним информацијама о предмету, подела испитних питања и литературе; Упутство и смернице за израду семинарског рада на тему геопросторне анализе и оцене постојећег стања насеља по избору, подела тема и организација литературе. Семинарски рад се израђује са циљем продубљивања знања о садржајима са теоријске наставе. 2-12. Израда семинарског рада и практична разрада садржаја обрађеног на часовима теоријске наставе (израчунавање густине насеља, густине насељености (опште, опште аграрне, чисто аграрне, урбане, стамбене) и географских дистанци у мрежи насеља; Картографски приказ и општа географска анализа хипсометријског, изотелног и зоналног распореда насеља, као и територијалног груписања и разређивања насеља; Одређивање граница (планских, формалних, функционалних) на топографским картама (1:25000 и 1:50000), коришћењем административно-територијалне карте (1:300000) као и одговарајућих урбанистичких планова; Упоредна анализа и картографска обрада физичко-географских, демографских, функционалних, урбанистичких и физиономских одлика и функционалног зонинга насеља; Сагледавање просторно-функционалних односа и веза у мрежи насеља). 13-15. Предаја и провера радова (примедбе, сугестије); Презентација и одбрана семинарских радова.</p>			
<p>Литература Стаменковић, С., Бачевић, М. (1992): <i>Географија насеља</i>, Универзитетски уџбеник, Географски факултет ПМФ, Универзитет у Београду, Београд. Ђурчић, С.(1992): <i>Географија насеља</i>, ПМФ, Институт за географију, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад. <i>Географска енциклопедија насеља Србије</i>, књ. I (А-Ђ), II (Ж-Љ), III (М-П), IV (С-Ш), Географски факултет, Агена, Стручна књига и Србософт, Београд, 2001, 2002 (штампано издање) и 2004 (електронско).</p>			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	Практична настава: 2
<p>Методѐ извођења наставе: Метод демонстрације; Метода усменог излагања и метода разговора; Метод илустративних радова (цртања); Метод практичних радова; Облик рада је фронтални и индивидуални. У настави ће се користити савремена мултимедијална наставна средства, помагала и технологије (интерактивне "smart" табле, видео пројектори, лаптоп рачунари).</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	-	писмени	
практична настава	10	усмени	50
колоквијум-и	30		
семинар-и	10		